

Eläinten hyvinvoinnin ja tunnistamisen yksikkö

Pvm/Da-
tum/Date
10.1.2020

Dnro/Dnr/DNo
8776/00.00.04/2019

SEY Suomen eläinsuojelu

Viite 9.12.2019 päivätty sähköpostiviesti/lausuntopyyntö

RUOKAVIRASTON NÄKEMYS SEY:N SUORITTAMAN ELÄINSUOJELUVALVONTAA KOSKEVAN VIRKAEÄINLÄÄKÄRIKYSelyn HAVAINNOISTA

Ruokavirasto pitää erittäin hyvänä asiana sitä, että myös eläinsuojeluviranomaisorganisaation ulkopuolinen taho on kiinnostunut kehittämään eläinsuojeluvalvontaa käytännön tasolla. SEY:n virkaeläinlääkäreille suuntaaman verkkokyselyn tulokset myös vastaavat hyvin pitkälti Ruokaviraston näkemystä ja kokemusta asiassa. Eläinsuojeluvalvontaa on edelleen tarve kehittää monin eri tavoin ja samalla myös parantaa viranomaisten toimintaedellytyksiä - eläinsuojeluviranomaisilla on oltava yhteiskunnan tuki työilleen.

Ruokaviraston yhtenä lakisääteisenä tehtävänä on valtakunnallisesti ohjata, johtaa, suunnitella ja kehittää eläinsuojeluvalvontaa. Tätä tehtävää virasto toteuttaa monin eri keinoin. Valvonnan tehokkuutta, valvontakäytäntöjen yhdenmukaisuutta sekä valvontaviranomaisten osaamista ja toimintaedellytyksiä pyritään jatkuvasti varmistamaan muun muassa koulutuksen, tiedotuksen, ohjeistuksen ja malliasiakirjojen laatimisen avulla sekä kehittämällä viranomaistoiminnan avuksi tietojärjestelmiä. Ohjaustehtävässään virasto on jo pitkään pyrkinyt omalta osaltaan luomaan edellytyksiä myös paikallisten ja alueellisten sekä eri hallinnonalan viranomaisten välisen yhteistyön ja tiedonkulun parantamiseen sekä toimivien valvontaprosessien luomiseen.

Virkaeläinlääkärit ja eläinsuojeluvalvonta

Ruokavirasto pitää erittäin tärkeänä, että nykyinen pelkästään valvontaan keskittyvien eläinsuojeluviranomaisten malli säilyisi myös tulevaisuudessa. Vuoden 2009 lopulla voimaan tullut Eläinlääkintähuoltolaki toi kauan kaivatun parannuksen paikallisen ja alueellisen eläinsuojeluvalvonnan organisointiin ja resurssointiin - tätä työtä ei saa heittää hukkaan. Nykyinen valvontajärjestelmä on tältä osin selkeästi todistanut hyötynsä. 10 vuoden kokemusten jälkeen voidaan todeta, että valvontaan erikoistuminen on lisännyt viranomaisten osaamista sekä parantanut valvonnan yhdenmukaisuutta, tehokkuutta ja laatua. Eläinsuojeluvalvonta on kaikkine erityispiirteineen hyvin haastavaa ja raskasta työtä ja edellyttää monenlaista osaamista ja sitoutumista. Mahdollisuus verkostoitua vastaavaa työtä tekevien valvontaviranomaisten kanssa ja heiltä saatu vertaistuki ja osaamisen jakaminen edesauttaa valvontaviranomaisten jaksamista, työhyvinvointia ja työn laadukasta suorittamista. Oman työnantajan vahva tuki tämän vaativan työn edellytysten varmistamisessa on niin ikään oleellisen tärkeää (riittävä resurssointi, juridiset ja tekniset tukipalvelut, työsuojelu, täydennyskoulutusmahdollisuudet viranomaistyössä jne.).

Tulevalla eläinten hyvinvointilailla on tarkoitus laajentaa eläinsuojeluviranomaisten ja myös eräiden muiden tahojen keskinäistä ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuutta eläinten hyvinvointisäädösten noudattamista ja valvontaa koskevissa tilanteissa. Lisäksi valvontaviranomaisen keinoja, oikeuksia ja

myös velvoitteita puuttua eläinten hyvinvointia koskeviin epäkohtiin parannetaan ja vahvistetaan. Tämä kaikki parantaa ja tehostaa valvonnan vaikuttavuutta ja eläinten hyvinvoinnin varmistamista. Virasto on jo eläinten hyvinvointilakiluonnoksesta lausuessaan lisäksi todennut, että eläinsuojeluvälön kokonaisuuden kannalta olisi hyvä, että valvontaa tekisivät monenlaisen koulutustaustan omaavat pätevät henkilöt, mikä toisi valvontaan uusia mahdollisuuksia, joustavuutta, tehokkuutta sekä monipuolista ammatillista osaamista. Tämä mahdollistaisi nykyistä paremmin esim. pareittain tehtävät tarkastukset - käytäntö, jota valvontaeläinlääkärit ovat työnsä tueksi vahvasti toivoneet mutta joka ei resurssisyistä tällä hetkellä aina toteudu. Eläinten hyvinvoinnin valvontaa tekevien viranhaltijoiden pätevyydestä tulisi valvojen riittävän osaamisen varmistamiseksi kuitenkin säätää.

Poliisin rooli eläinsuojeluvälön

Eläinsuojeluvälön erikoistuminen parantaa osaamista ja tehostaa toimintaprosesseja myös poliiseilla. Poliisin osaamista eläinsuojeluasioissa sekä poliisien ja muiden eläinsuojeluviranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonkulkua on vuosien varrella varmistettu ja parannettu monin eri keinoin yhteistyössä alueellisten ja paikallisten virkaeläinlääkäreiden, Ruokaviraston, poliisihallituksen ja eri poliisilaitosten kanssa. Muun muassa eri viranomaisten rooleja eläinsuojeluvälön tilanteissa ja eläintenpitokieltojen täytäntöönpanossa on selkeytetty sekä luotu yhteisiä toimintatapoja. Poliiseille on laadittu ohjeistusta esimerkiksi kiireellisten toimenpiteiden suorittamiseen ja menettämisseuraukseen liittyen. Eläinsuojeluasiat on otettu vahvemmin mukaan myös poliisien perus- ja täydennuskoulutukseen. Poliisin osaaminen, asennoituminen ja käytännön osallistuminen eläinsuojeluvälön onkin Ruokaviraston näkemyksen mukaan yleisesti ottaen parantunut selkeästi, mutta alueellista vaihtelua viranomaisten yhteistyössä, toimintatavoissa ja tiedonkulussa on edelleen.

Poliisin osallistuminen tarvittaessa eläinsuojelutarkastusten suorittamiseen jo alusta alkaen tehostaa ja turvaa tarkastusten ja koko prosessin läpivientiä. Poliisia ja muita eläinsuojeluviranomaisia onkin eri tavoin kannustettu luomaan paikallisesti erilaisia yhteistyömuotoja, joissa voidaan myös käydä läpi tarpeita parantaa käytännön toimintaprosesseja. Esimerkiksi virka-apupyynnöiden laadintaa on jo edesautettu yhtenäisillä mallilomakkeilla sekä luomalla yhteisiä joustavia käytäntöjä paikallisten poliisien kanssa. Ruokavirasto myös jakaa osaltaan alueellisia ja paikallisia hyviä käytäntöjä valtakunnallisesti muiden tietoon ja avuksi toiminnan kehittämisessä.

Yksi isoimmista paikallistasoilla tapahtuneista uudistuksista on Helsingin poliisiin eläimiin liittyviin rikoksiin erikoistuneen tutkintaryhmän perustaminen. Rikosten esitutkinnan ohella ryhmän tehtävänä on myös ennalta estää rikoksia, kehittää eläinsuojelutapauksiin liittyviä prosesseja sekä tiedottaa eläinten hyvinvointiin vaikuttavista asioista Helsingin alueella. Tapausten keskittäminen ryhmälle, jolla on erityisosaamista eläimiin liittyvien rikosten tutkinnasta, tehostaa selkeästi tutkintaprosessia.

Kuten verkkokyselyn tuloksistakin käy ilmi, eläinsuojeluasioihin keskittyvän poliisiryhmän perustaminen myös muiden toiminta-alueiden poliisilaitoksille saa vahvan kannatuksen. Olemme useissa eri yhteyksissä tuoneet esille, että myös poliisien erikoistuminen eläinsuojeluun tehostaa toimintaa hyvin laaja-alaisesti. Uskomme vakaasti, että koko viranomaisketjun (virkaeläinlääkäri, poliisi, syyttäjä, tuomioistuin) saumatonta yhteistoimintaa ja tiivistä yhteistyötä tarvitaan hyvään lopputulokseen. Ns. Ankkuri -mallin käyttöönottoa harkittaessa, jossa ainakin valvontaeläinlääkärit siirtyisivät fyysisesti työskentelemään eläinrikoksia tutkivan poliisin tiloihin, on kuitenkin hyvä ottaa huomioon viranomaisten eri roolit. Valvontaeläinlääkäreiden ensisijainen tehtävä on varmistaa, että tarkastetuissa pitopaikoissa eläintenpito tapahtuu eläinsuojelulainsäädännön edellyttämällä tavalla ja tarvittaessa ryhtyä toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. On tärkeää, että valvontaeläinlääkäreiden yhteys myös muihin ympäristöterveydenhuollon viranomaisiin sekä kunnan praktiikkaa tekeviin eläinlääkäreihin säilyy.

Lopuksi

Ruokavirasto kehittää valvontaa valtakunnallisella tasolla mutta valvonnan tehokkuuden, laadun ja vaikuttavuuden kannalta on olennaisen tärkeää, että sitä kehitetään myös paikallisesti alueen omat ominaispiirteet ja kehittämistarpeet huomioiden. Ruokavirasto ei ota kantaa siihen, mikä on kullekin alueelle paras tapa organisoida eläinsuojeluvalvonta mutta haluaa korostaa, että eri viranomaistoi-
mijoiden tiivistä yhteistyötä tarvitaan, oli organisointimalli mikä hyvänsä. Ruokavirasto katsoo, että kentällä toimivien eläinsuojeluviranomaisten ja koko viranomaisketjun tulee saada käyttöönsä hyvät ja tehokkaat työkalut puuttua tarvittaessa epäkohtiin sekä vahva ja toimiva organisaatio. Eläinsuoje-
luvalvonnan riittävä resursointi tulee jatkossa olemaan valvonnan laadun ja tehokkuuden kannalta oleellisen tärkeää.

Osastonjohtaja

Terhi Laaksonen

Yksikönjohtaja

Jaana Mikkola

